

● مقدمه

میوم شایع ترین تومنور خوش خیم رحمی است که در حدود ۳۰-۴۰٪ از زنان در سینین تولید مثل اتفاق می‌افتد و بعلت علایمی که برای بیمار ایجاد می‌کند دخالت پزشک را ایجاد می‌نماید. از زمان اولین میومکتومی موفقیت آمیز در سال ۱۸۴۵،

پروژسترونی می‌تواند حاصل شود. کاهش در حجم تومنور هم چنین با استفاده از یک عامل آنتی پروژسترونی ثابت شد. علیرغم تمامی این تلاشها تا سال ۱۹۸۳ که Filicari و همکارانش نخستین گزارش کاهش حجم میوم را با استفاده از یک آگونیست GnRH ارائه دادند درمان طبی جای زیادی نداشت و از آن به بعد اداره هورمونی فیبروم بطور وسیعی

دکتر شیرین قاضیزاده
استادیار بخش زنان بیمارستان امام خمینی (ره)
دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر شاه روشن
کارشناس ارشد مامائی دانشگاه تربیت مدرس

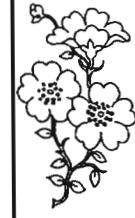
آنالوگهای GnRH در درمان میوم رحمی

مورد استفاده قرار گرفت. آنالوگهای GnRH از جمله درمانهای موفقی هستند که در این زمینه قد برافراشته‌اند. این داروها با مکانیسم Down Regulation، منجر به کاهش ریپتورهای GnRH در هیپوفیز می‌شوند که بنوبه خود سبب کاهش گنادوتropینها و استروئیدزایی تخدمداتها می‌شود و در نتیجه مهار رشد این تومنورهای وابسته به استروئن را باعث می‌شوند.

بعلت اثر خوب آنالوگهای GnRH در جهت کاهش سایز میوم و عوارض سوء ناشی از محیط هیپو استروئنی ایجاد شده، در این مقاله به بحث درباره مزایا و مضرات بالقوه آنالوگهای GnRH در درمان میوم پرداخته می‌شود.

درمان فیبروم منحصر آجراحی بود. اگرچه تکنیکهای متفاوت جراحی در گذشته مورد استفاده قرار می‌گرفت، بعلت عوارضی که بر اعمال جراحی مترب مترتب بود و نیز عدم امکان جراحی یا انجام جراحی با خطرات فوق العاده بالا در موارد بخصوص، تلاشها در جهت اینکه میوم را بصورت طبی اداره و مراقبت نمایند از سال ۱۹۴۶ شروع شد، زمانیکه Goodman گزارش موفقیت آمیزی را از درمان ۷ خانم با فیبروم ارائه داده که تجویز پروژسترون سبب کاهش سایز تومنور در تمامی بیماران شد. اگرچه در همان زمان Segaloff نتوانست این اثر مثبت را ثابت کند.

در ۱۹۶۶، Goldzieher نشان داد که رشد فیبروم و ایجاد دژنراسیون قرمز با مقادیر بالایی از استروئیدهای

علائم ناشی از DUB مانند آنمی و ضعف و خستگی می‌باشد گرچه بعلت ترشح اریتروپویتین در میوم، گهگاه ممکنست بیمار دچار پلی سیتیمی شود.

گهگاه ممکنست تنها شاخص وجود میوم نازایی باشد. اگر چه تنها عامل $10\%-15\%$ از نازایها میوم می‌باشد و بعد از میو مکتومی هم تنها $5\%-40\%$ احتمال حاملگی وجود دارد.

تشخیص: تشخیص میوم در مرحله اول بوسیله معاینات لگنی می‌باشد که در معاینه، رحم بزرگ، نامنظم، نودولاریتی و یالوبوله با قوام سفت

میوم عامل $10\%-15\%$ از نازایها بوده بعد از میو مکتومی $5\%-40\%$ احتمال حاملگی وجود دارد.

میباشد. در سونوگرافی رحمی که بطور هتروژن بزرگ شده است یا توده‌های هیپوکوئیک موضوعی دیده می‌شود. سونوگرافی توده‌های میوم کوچکتر از ۲Cm را نشان نمی‌دهد و رحم روتزو ورسه یا بیماری آدنکسا، محل تومور و خصوصیات فیزیکی بیمار ممکنست در کار سونوگرافی اختلال ایجاد کند. در 22% از بیماران با وجود سونوگرافی نرمال ممکنست میوم داشته باشیم.

Magnetic Resonance Image MRI تعداد، سایز و محل میوم و وجود و میزان دُنراسیون تومور را دقیق‌تر نشان می‌دهد.

درمان: در درمان میوم باید به این نکته توجه کرد که اگرچه لیومیوم بعنوان تومور جامد دستگاه تناسلی زنانه شناخته شده‌اند لیکن خوش خیم هستند و بنابراین اقدامات درمانی برای تمام

مقادیری از این هورمون دارد. شواهدی که دال بر این ادعا وجود دارد اینست که هیچوقت میوم قبل از سن بلوغ دیده نمی‌شود و بعد از یائسگی هم میوم جدیدی ایجاد نمی‌شود و در موقعی که افزایش استروژن آندروژنوس (حاملگی) یا اگزوژنوس (تجویزی) داریم، میوم شروع به بزرگ شدن می‌کند (البته ذکر این نکته لازم است که تغییرات میوم در حاملگی همیشه منحصر به بزرگ شدن نیست و گهگاه، بسته به اندازه میوم و زمان حاملگی، کوچک می‌شود) غیر از هورمون استروژن، هورمونهای دیگر

Epidermal Growth Factor EGF و Insulin like Growth Factor ILGF را هم دخیل در رشد میوم می‌دانند و معتقدند که تعداد سلول واحدی در قسمتی از رحم گیرنده بیشتر و استعداد بیشتری به استروژن و دیگر فاکتورهای رشد دهنده دارند که سلولها به این هورمونها پاسخ داده و رشد می‌کنند. همین امر اساس استفاده از درمان طبی در میوم را فراهم می‌کند.

علام: سرفصل علامت، بدون علامت بودن است چون میوم رشد تدریجی دارد و بهمین علت ممکن است تا مدت‌ها علامتی برای بیمار ایجاد نکند. اما شایع ترین سمپتو میوم، خونریزیهای غیر طبیعی، معمولاً بصورت منواری یا هیپرمنوره است. سمپتو میوم درد است که ممکنست بصورت حاد یا مزمن و یا دردهای مزمنی که بیشتر بصورت احساس سنگینی و فشار خود را نشان می‌دهند باشد، یا بصورت دیسمنوره ظاهر کند. از علامت دیگر همراه با میوم، علامت فشار بر احشاء مجاور نظری تکرر ادرار، بیوست و هموروئید و یا

● مختصری درباره میوم

لیومیوم که به اسمی فیروم، میوم، فیرومیوم هم نامیده می‌شود شایع ترین تومور رحمی است که در $20\%-30\%$ از زنان در سنین تولید مثل اتفاق می‌افتد. منشا میوم از سلولهای عضلانی صاف کروموسکوپی، تومورهای برنگ خاکستری مایل به سفید و یا صورتی روشن با قوام جامد است که معمولاً کپسول کاذبی آنرا از میومتر اطراف جدا می‌کند.

از نظر میکروسکوپی، سلولهای

اکثر بیماران بدون علامت بوده و در بیماران علامتدار شایعترین هستیوم خونریزیهای غیرطبیعی معمولاً بصورت منواری یا هیپرمنوره می‌باشد.

عضلانی صاف هستند که بشکل دوکی هستند که طرز قرار گرفتن این سلولها یا بصورت گردبادی هستند (whol-like) و یا سلولها در هم پیچیده هستند. از نظر موقعیت 3 نوع میوم داریم.

- ۱- ساب موکوز، که میوم در زیر مخاط اندومتر است و باعث برجستگی و تغییر شکل حفره رحمی می‌شود. این نوع میوم بیش از سایر انواع ایجاد عالیم می‌کند.
- در حالی که تنها 5% میومها را شامل می‌شود.

- ۲- ایترامورال، که به دیواره رحم محدود شده است.
- ۳- ساب سروز، که داخل حفره لگنی می‌باشد.

اتیولوژی: آنچه که مشخص است اینست که این تومور وابسته به استروژن است و برای رشد و بقای خود احتیاج به

تغییر اسید آمینه‌ها در وضعیت ۲ یا ۳ موجب بروز اثرات آنتاگونیستی می‌شود در حالیکه تغییر در وضعیت ۶ یا ۱۰ موجب بروز آثار آگونیستی می‌شود.

استفاده بالینی از آن شامل تحریک و مهار هر دو می‌باشد. تحریک تخمک گذاری بهترین مثال اثر تحریکی است و مهار ترشح گناندوتروپینهای هیپوفیزی توسط آگونیست GnRH (تنظیم منفی) یا آنتاگونیست آن برای درمان اندومتریوز، میوم یا بلوغ زودرس بکار می‌رود. نیمه عمر GnRH، ۲-۴ دقیقه

در درمان میوم با آنالوگهای GnRH از ۴۰٪ تا ۱۰۰٪ کاهش در اندازه سایز میوم دیده شده است.

است بنابراین کترول سیکل باروری بستگی به آزادشدن مدام GnRH دارد. این عمل بستگی به ارتباطات پیچیده و همکاریهای بین هورمون آزاد کننده نوروهورمونهای دیگر، گناندوتروپینهای گنادی دارد. اثرات اینها رویهم از طریق فیدبک است (هم فیدبک مثبت تحریک کننده و هم فیدبک منفی مهار کننده) هسته‌های قوسی منفی مهار کننده Arcuate nucleus هیپوتalamus بعنوان محل مرکزی عمل شناخته شده است و GnRH را بداخل خون پورت بصورت ضربانی آزاد

رهبری می‌نمایدند. امروز آنرا بخشی از ارکستره بزرگی می‌دانند که هیپوتalamos رهبر آنست.

هیپوتalamos به پامهای محیطی و مرکزی پاسخ داده، اثر خود را بصورت ترشح نروترانسمیترها و رساندن آنها به هیپوفیز از راه شبکه عروقی پورت اعمال می‌نمایند.

رهبری هیپوتalamos برای به راه افتادن کل مکانیسم ضروریست ولی عمل اندوکرینی که منجر به تخمک گذاری می‌شود بعلت اثر فیدبک استروئیدها روی هیپوفیز قدامی است.

نوروهورمونی که میزان گناندوتروپینها را کنترل می‌کند هورمون آزاد کننده گناندوتروپین GnRH نام دارد. GnRH موجب بروز رفتار جفت گیری در حیوانات مذکور و موئث می‌شود. اوایل اعتقاد بر این بود که هورمون آزاد کننده جدا برای LH, FSH وجود دارد ولی امروزه روشن شده است که فقط یک نورهورمون (GnRH) مسئول تحریک ترشح هر دو می‌باشد. GnRH خالص یا سنتز شده موجب تحریک ترشح هر دو هورمون LH, FSH در می‌شود. تقاضوت ترشح LH, FSH در پاسخ به یک عامل محرک، مربوط به اثرات تنظیم کننده محیط هورمونی بخصوص اثرات فیدبک استروئیدها روی غده هیپوفیز قدامی است. GnRH یک دکاپتید است که در تمام پستانداران یکسان می‌باشد. فرمول GnRH در زیر آمده است:

خانمهایی که فیبروم دارند لازم نیست، مواردی که میوم باید درمان شوند:

- میوم سمپتوماتیک

- میوم بیش از ۱۴-۱۲ هفته حاملگی

- افزایش سریع سایز میوم

درمان میوم (طبی یا جراحی) بسته به تمایل بیمار به حفظ باروری و سن بیمار و علایم همراه آن متغیر است. اگر چه تا سالهای اخیر هیچ درمان طبی برای میوم قابل قبول نبود و درمان سنتی بیماران با میوم سمپتوماتیک جراحی بود که از میومکتومی تا هیسترکتومی در تغییر

در بعضی بیماران درمان با آنالوگهای GnRH بهترین روش درمانی و یا درمان منحصر به فرد می‌باشد.

بود. از ۶۵۰۰۰ هیسترکتومی که سالیانه در آمریکا انجام می‌شود تقریباً ۷۲٪ آنها بعلت میوم بوده است.

در درمان مدلیکال میوم، از مدت‌ها پیش پروژستورنهای یا دانازول مورد استفاده قرار می‌گرفتند و آنالوگهای GnRH بتازگی دریچه جدیدی در این باب گشوده است.

● نوروآندوکرینولوژی

دو ناحیه مهم در معز و وجود دارند که تنظیم کننده اعمال اصلی دستگاه تاسلی می‌باشند، هیپوتalamos و هیپوفیز. در گذشته غله هیپوفیز را غده

GnRH یافت شده است ولی هنوز نقش آن معلوم نیست.

● تاثیر روی اندومتر و قاعده

در درمان با GnRH تقریباً دو سوم از خانمها آمنوره را تجربه می‌کنند و یک دوم بقیه دچار هیپومنوره یا لکه بینی می‌شوند. ایجاد آمنوره بسته به دوز است و میزانهای بیشتری از GnRH، قاعده‌گی را سایرس می‌کند.

● تراتوژنیسیتی:

مطالعات در مورد تجویز زیر جلدی Buserelin هیچگونه اینورمالیتی را در بچه‌های موشهای خرگوشها باثبات نرسانده است.

در مطالعات انسانی در تحقیقی که توسط Tulis و همکارانش انجام گردید به تعدادی خانم حامله جهت ختم انتخابی حاملگی در روزهای ۴۶ تا ۶۹ بعد از LMP یکی از آگونیستهای D_Trp6LHRH (GnRH) به میزان ۱۰⁻⁸ g دو بار در روز برای ۵-۱۰ روز تجویز شد که هج اثر سویی بجا نگذاشت و منجر به کاهش hCG یا پروژسترون نشد که مولفان نتیجه گرفته اند زمانیکه سطح HCG بالا می‌باشد GnRH در ختم حاملگی موثر نمی‌باشد. در مطالعه دیگر انسانی که زیگوت لقاح یافته در ۸ هفته اول حاملگی در exposure با آگونیست GnRH بود و هیچگونه عوارض سویی مشاهده نشد و به تولد نوزاد سالم در ۳۹ هفته حاملگی منجر شد.

● کاربردهای بالینی:
موارد استفاده کلینیکی آگونیستهای GnRH شامل موارد زیر می‌باشد:
- کارسینوم پروستات

● خواص و مکانیسم عمل GnRH

آگونیستهای GnRH بمیزان زیادی ساختمان GnRH را حفظ می‌کنند و دکاپتیدهایی هستند که در موقعیت ۶ (گلیسین) جای گرفته است. بعلاوه قسمت C-Terminal که

تغیر کرده است.

جایگزینی در موقعیت ۶ بوسیله یک D_amino acid بمقدار زیادی فعالیت پیولوژیکی ترکیب را در مقایسه با ترکیبات طبیعی افزایش می‌دهد که هم سبب افزایش مقاومت به Enzymatic degradation و هم تمایل به رسپتورهای GnRH می‌شود.

● اثرات فارماکوبدینامیک:

این دارو از طریق دهان به میزان کمی جذب می‌شود، تنها به شکل غیر خوراکی مصرف می‌شود. بطور کلی وقتی آگونیستهای GnRH در دوز واحدی تجویز شود، آزاد شدن گنادوتروپینهای هیستوفیزی را تحریک می‌کند، اما بعد از چند دوز، ستسزو ترشح LH، FSH را مهار می‌کند که این مهار وابسته به دوز است.

این حالت در ابتدا ناشی از حساسیت زدایی Desensitization رسپتورهای مستول برای آزاد کردن ضریبی ایجاد می‌شود. این ادامه اش از دست دادن تدریجی ظرفیت باند شدن رسپتورهای هیپوفیزی (بیشتر از دقیقه تا ساعتها) و تهی شدن De-pletion وابسته به دوز و زمان گنادوتروپینهای هیپوفیزی را سبب می‌شود.

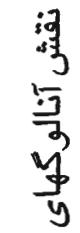
یکی از فواید درمان با آنالوگهای GnRH امکان واژینال هیسترکتومی به جای ابدمینال هیسترکتومی است.

می‌کند خاصیت Pulsatile یا ضربانی بودن ترشح GnRH در سلامت عمل سیستم پاروری بسیار مهم است و مطالعات نشان داده است که برای ترشح طبیعی گنادوتروپینها باید ترشح ضربانی GnRH باشد و فرکانس خاصی وجود داشته باشد. بطور معمول هر ۹۰ دقیقه یک Peak می‌زند اگرچه این زمان بین ۳۰ دقیقه تا ۳ ساعت می‌تواند متغیر باشد.

تعیین ضربانهای LH جهت نشان دادن ضربانهای GnRH بکار می‌رود و FSH بعلت نیمه عمر طولانی نمی‌تواند در این مورد کمک کننده باشد. ترشح ضربانی LH (و شاید ضربانهای GnRH طی مرحله فولیکولی در مقایسه با مرحله لوთال دارای فرکانس بیشتر و شدت کمتر است.

سیگنالها و علایم دیگر از مراکز بالاتر CNS ممکنست ترشح GnRH را تغیر دهد. نروترانس میترها دخیل در این امر عبارتند از: دوبامین، نورالپی نفرین و آندروفین، البته سروتونین و ملاتونین نیز مطرح هستند.

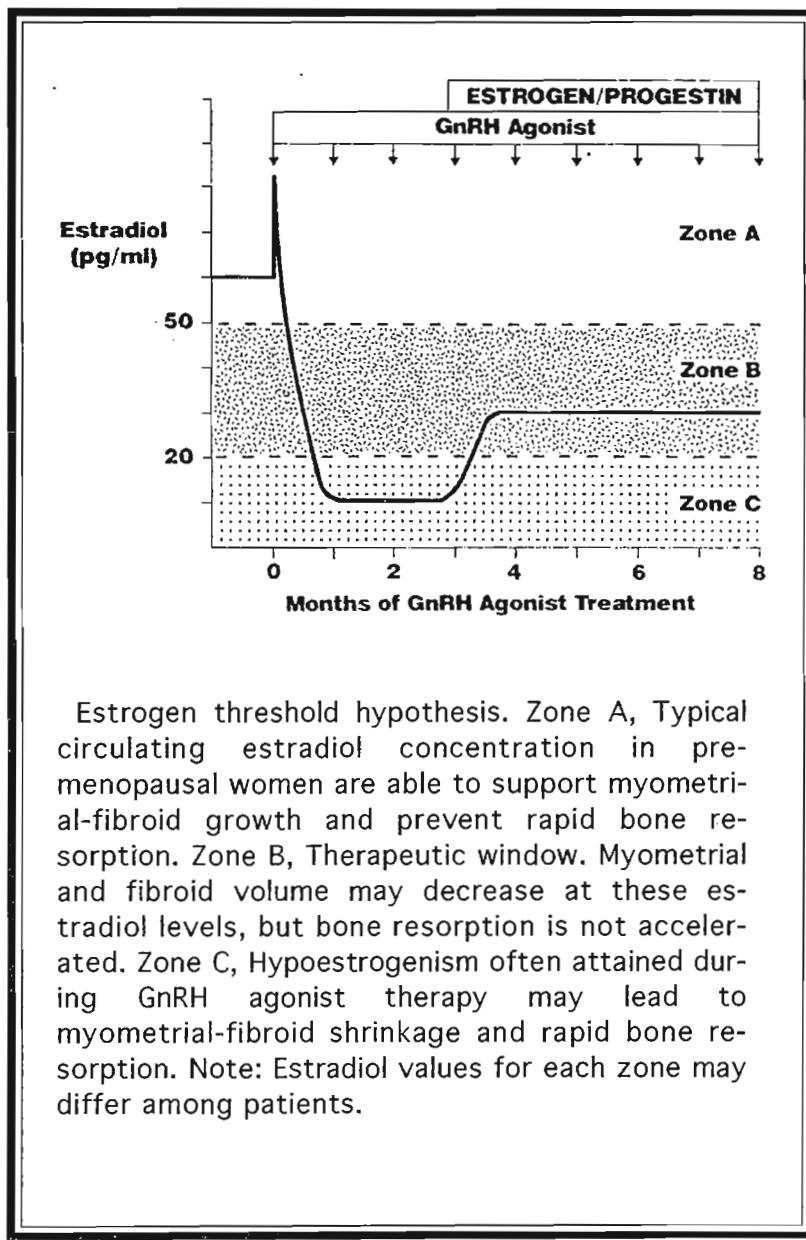
همانطور که در قبل ذکر شد، سیکلهای قاعده‌گی نیاز به ضربانات GnRH باشد و فرکانس خاص دارند. این آزاد شدن ضربانی GnRH با واسطه مکانیسم کاتکول آمینرژیک است و می‌تواند توسط استروئیدهای گنادها و اندورفینها تغییر نماید. بعلاوه یک لوكوترين به نام LTC4 در نورونهای

میوم که به اسمی فیبروم،
لیومیوم، فیبرومیوم هم نامیده
می شود شایعترین تومور
خوش خیم رحمی است که در
۲۰-۳۰٪ از زنان در سنین
توالیدمثل به آن مبتلا می شوند.

بنحویکه بعضی Therapeutic Win-dow وسیعی دارند که درمان طبی طولانی مدت را نسبتاً سهل و آسان می کند در حالیکه در بعضی دیگر Therapeutic Window باریکی دارند و یا فاقد آن هستند که در اینصورت نمی توانند در درمان با آنالوگهای GnRH استروژن شود مانند استخوان، در حالیکه سبب regression بعضی دیگر از بافتها مانند میوم شود. هدف در درمان با آگونیستها GnRH اینست که استروژن در zone B باشد. باید توجه داشت که میزان استرادیول در سطح B برای افراد مختلف متفاوت است

Flush

- در زون B سطح استرادیول تا حدی بالاتر از سطح بحرانی و شبیه به early follicular phase می باشد. استروژن در این حد ممکنست آنقدر کافی باشد که سبب بقای تعدادی از بافت‌های وابسته به استروژن شود مانند استخوان، در از بافت‌ها مانند میوم شود. هدف در درمان با آگونیستها GnRH اینست که استروژن در zone B باشد. باید توجه داشت که میزان استرادیول در سطح B برای افراد مختلف متفاوت است
- بلوغ زودرس و دیررس
  - اندو متیوز
  - بیماریهای پلی کیستیک تخمدان
  - فیبروم رحمی
  - اینداسیون اوولاسیون (GLFT و IVF)
  - سندروم پیش از قاعدگی PMS
  - کتراسپشن
  - هیرسوتیسم و هیپر آندوروزنیسم
  - تومور پانکراس، پستان، تخمدان، هیپوفیز DUB
  - دردهای پستانی Mastalgia
  - پورفیری
  - کیمیوتراپی یا Irradiation (پروفیلاکسی)
  - آدنومیوز

● فرضیه آستانه استروژنی

مکانیسم عمل استروژن بر میوم به شکل آستانه استروژنی مطرح می باشد بدین ترتیب که غلظت استروژنی که لازم است تا از عوارض سوء هیپو استروژنی جلوگیری کند کمتر از غلظت استرادیولی است که سبب رشد مجدد میوم می شود. این فرض در شکل زیر نشان داده شده است.

شامل غلظتی از استرادیول Zone A است که در سیکل قاعدگی قبل از منیاز دیده می شود. در زون C، سطح استرادیول در حد بعد از یائسگی است، استروژن در این حد نمی تواند رشد بافت‌ها را تامین کند و در حقیقت به رگرسیون بافت‌های وابسته به استروژن می انجامد، مانند کوچک شدن میوم میومسترو Bone resorption وجود علایم هیپو استروژنی نظیر HOT

این تومور وابسته به استروژن بوده و برای رشد و بقای خود نیاز به مقادیری از این هورمون دارد.

ضعیفی به آنالوگهای GnRH پاسخ می دهد میومتر تقریباً همیشه در ضخامت کاهش پیدا می کند.

گیرنده های استروژن در پروژسترون در میومهای ساب موکوز بیشتر از انواع ساب سروز است، بنابراین میومهای ساب موکوز احتمالاً بهتر از میومهای ساب سروز به درمان جواب می دهند.

● فواید درمان با آگونیستهای GnRH

در درمان با آگونیستهای GnRH علاوه بر کاهش سایز میوم و تخفیف علایم (که هدف اصلی درمان میباشد) فواید دیگری هم برای بیمار حاصل می شود که قسمتی از آن فواید مترتب بر تکنیکهای جراحی و قسمتی هم به کنترل DUB بیمار و اصلاح آنما بر می گردد. یکی از این فواید امکان واژینال هیسترکتومی به جای ابدومینال هیسترکتومی است.

عوارض ابدومینال هیسترکتومی ۴۲/۸٪ در واژینال ۵/۲۴٪ است.

فایده دیگری تبدیل هیسترکتومی به میومکتومی در خانمهای می باشد که حفظ باروری برایشان ارزشمند است.

در استفاده از آنالوگهای GnRH امکان دسترسیهای هیستروسکوپیک و بهبود شرایط عمل فراهم می شود.

از سوی دیگر چون نزدیک به ۳۰٪ از بیمارانی که میوم دارند با منوراژی یا هیپرمنوره مراجعه می کنند استفاده از آنالوگهای GnRH با ایجاد حالت هیپواستروژنی منجر به بروز آمنوره در بیماران می شود که سبب اصلاح آنما شخص می شود. کاهش خونریزی تا زمانیکه بیمار متظر جراحی است بعلاوه کاهش خونریزی حین عمل تواماً، سبب

در سطح درمانی است اما کوچک شدن سایز تومور رخ نمی دهد. علت واقعی پدیده فرار مشخص نیست.

نخستین گزارش از یک مورد حاملگی که در طی درمان با یکی از آگونیستهای GnRH-decapeptyl رخ داده بوسیله Har-Toor و همکارانش در اواسط سال ۱۹۹۲ ارائه شده است.

● اثرات آگونیستهای GnRH بر اندازه میوم و اندازه رحم

بطور کلی از مطالعات مختلف نتیجه

آنالوگهای GnRH از جمله درمانهای موققی هستند که در درمان دارویی میوم قدر براوراشته اند. این داروها با Down Regulation، و کاهش رسپتورهای GnRH در هیپوفیز سبب کاهش کنادوتروپینها و استروئیدزایی تخدمانها شده و در نتیجه مهار و شد این تومورهای واپسیه به استروژن را باعث می شوند.

می شود که معمولاً حداقل تا ۵۰٪ کاهش در سایز میوم داریم، اگرچه این اعداد بمیزان زیادی متغیر است و از ۳۰٪ تا نزدیک به ۱۰۰٪ در تغییر است. نکته دیگر اینکه بیشتر تغییرات در طی ۱۲ هفته اول درمان حاصل می شود و بعد از آن کاهش واضحی در سایز میوم ملاحظه نمی شود. در بعضی از مطالعات دیده شده که گاهی از اوقات کاهش در حجم کل رحم بیشتر از کاهش در حجم کل میوم است حتی گاهی وقتی میوم بمیزان

موفقتی زیادی را کسب کنند.

* جنبه کلینیکی تجویز آنالوگهای GnRH در درمان میوم - انتخاب بیمار: درمان با آنالوگهای GnRH، اگرچه اثرات درمانی موقتی هستند ولیکن در برخی بیماران شاید این نوع درمان بهترین روش های درمانی و یا درمان منحصر بفرد باشد. موارد زیر از جمله مصداقهای این سخن هستند:

- بیمارانیکه بدلیل مختلف (طبی، جراحی و ...) کاندید خوبی برای عمل نیستند و یا اصلاً امکان جراحی برایشان وجود ندارد.

- افراد Perimenopause که تمایل به جراحی ندارند و انتظار می رود طی سالهای نزدیکی پائمه شوند.

- در افراد نازایی که علت آن میوم تشخیص داده شده است. مصرف آنالوگهای GnRH موجبات جراحی محافظه کارانه را فراهم می سازند.

- خانمهای نولی پاری که نمی خواهیم جراحی کنیم چون سبب چسبندگیهای بعدی می شود که باروری را بخطر می اندازد و یا تمایل به جراحی محافظه کارانه وجود دارد.

- زمانیکه جایگزینی فیبروم در جایی باشد که جراحی را با مشکل مواجه سازد مانند فیبروم سرویکال یا فیبروم در لیگامان پهن.

گاهی از اوقات در طی درمان پدیده "فرار" یا Escape اتفاق می افتد، بطوریکه سطح سرمی آگونیست GnRH

در رابطه با زمان شروع درمانی هورمونی بحثهای مقاومتی صورت گرفته است ولی آنچه که در همه آنها باینات رسیده اینست که بهتر است درمان هورمونی بعد از کاهش مطلوب در سایز میوم شروع شود.

همراه با آگونیستهای GnRH مطرح شده است. (ADD-back therapy) این نوع درمان در افرادی که کاندید جراحی نیستند و یا در سنین قبل منوپاز هستند و تمايلی به جراحی ندارند کاربرد دارد.

در مقایسه با رژیم سیکلیک، استفاده از رژیم مدام HRT باعث کترول بهتر خونریزی و گرگرفتگی می شود که بنظر می رسد رژیم مدام به رژیم سیکلیک ارجح است.

اگر مطالعات بعدی در رابطه با Safety، HRT+GnRH و efficacy این روش را اثبات کند امکان اینست که بیماران Pause Perimeno و دیگر موارد خاص را با GnRH بمدت بیشتر از ۶ ماه درمان کنیم.

یکی از کاربردهای جدید آگونیستهای GnRH در بیمارانی است که تحت پیوند کبدی قرار گرفته اند. اگر چه آمنوره عارضه شناخته شده بیماریهای مزمون کبدی در مراحل آخر است بعضی از خانمهایی که تحت پیوند کبدی قرار می گیرند ممکنست بعد از جراحی از منومتروراژی و DUB بعد از آن رنج ببرند.

ترکیبات استروژن و پروژسترن در این خانمهای ممکنست قدغن باشد.

در نهایت می توان گفت که همزمان با آشنائی بیشتر پزشکان - رضایت بیماران و رشد تحقیقات FDA، مطالعات بیشتری در این زمینه صورت

عوارض دیگر هیپواستروژنی نظیر گرگرفتگی، ضعف، عرض کردن، اضافه وزن، ریزش مو، افسردگی گذرا، خشکی دهان گذرا، سردرد، کاهش لببیدو، کاهش ترشحات سرویکوواژنیال معمولاً بوسیله بیمار تحمل می شود. از عوارض سوئی که خیلی میهم هستند مساله دپرسیون و از دست دادن حافظه کوتاه مدت است که بندرت اتفاق می افتد.

در مطالعه ای که توسط Maheux و همکارانش در طی فالوآپ ۳ ماه بیماران صورت گرفت عدد ۵۰٪ گزارش شده

کاهش سایز میوم و از دست دادن فشار مکانیکی بر عروق رحمی ممکنست مسئول باشد بهر حال پزشک باید بداند که در میوم ساب موكوز احتمال خونریزی بیشتر است. کوچک شدن بیش از حد میوم بخوبیه در هنگام جراحی قابل تشخیص نباشد از اشکالاتی است که در طی درمان با آگونیستهای GnRH پیش می آید.

است، اما در مطالعه دیگری که مدت فالوآپ بیشتر بود (۶ ماه) عدد ۱۰۰٪ مشاهده شد که این افزایش سایز همراه با افزایش غلظت استرادیول سرمی و برگشت سیکل قاعده‌گی است.

آنچه که از بیشتر مطالعات نتیجه می شود اینست که حداقل عود در طی ۴ ماه بعد از قطع درمان حاصل می شود که در نتیجه استفاده از آگونیستهای GnRH را بعنوان درمان قطعی میوم علامتدار محدود می کند.

درمان هورمونی جایگزینی (HRT) Hormone replacement therapy

افزایش Hb بیمار و اصلاح آنمی و علاج سیستمیک ناشی از کم خونی بیمار می شود. ممکنست Hb و Hct بیمار به حدی برسد که اجازه بدهد که از خود شخص قبل از عمل برایش خون رزرو کنیم.

● محدودیتهای درمان با آگونیستهای GnRH

از نظر کاهش دانسیتۀ استخوانی باید بداینکم که Turn Over استخوانی در طی درمان با آنالوگهای GnRH افزایش پیدا می کند که بوسیله افزایش Osteocalcin مشخص می شود.

از آنجاییکه تابحال مطالعه ای که دانسیتۀ استخوانی را در درمان بیشتر از ۶ ماه با GnRH بررسی کند انجام نشده است و بر طبق نظر FDA بهتر است آگونیستهای GnRH را حداقل تا ۶ ماه بدهیم.

هیپواستروژنی ممکنست به تغیرات لبیدهای بیانجامد. در مطالعات مختلف افزایش مختصر کلسترول و کاهش یا افزایش HDL-C مشاهده شده است. اگرچه بیشتر آگونیستهای GnRH حالت هیپواستروژنی و آمنوره می دهند در ۲٪ از بیماران احتمال منوراژی و هیپومنوره وجود دارد.

تأخیر در تشخیص بافتی نهایی، کوچک شدن بعضی از میومها بخوبیه در هنگام میومکتومی احتیاج به تکه درآوردن میوم باشد، قادر نبودن به پیشگویی منوپاز که احتیاج بدورةهای درمانی دارد و خطرات هیپواستروژنی (استئوپروز) را بدباند دارد و احتیاج به Self administration یا دفعات تزریقی مکرر از دیگر محدودیتهای مصرف آگونیستهای GnRH هستند.

17. Fertil_sterility February 1993.
vol 59 (2).
7. Current opinon in obstet & Gynecology. 1991.
8. Fertil. Sterility_Vol 52.No.5. no-vember 1989
9. Am Journal obstet's Gyn.
Vol.164.No.6_part 1,Jun 1991.
10. Acta obstet Gynecol scand.
1989.
11. surgery, Gyneco & obstet.
vol.172. Jun 1991.
12. Fertil. sterility vol. 51. No.3
March 1989.
13. Eur.J.obst & Gynecology & Reproductive Biology Vol.39,1991
14. AM Jou. obstet. Gynecology.
April 1988.
15. Journal of reproductive Medicine. Dec. 1989.
16. Fertil_sterility. May 1992.
- خواهد گرفت، تا این دارو را در دسترس عموم قرار دهد و انتظار می رود که آنالوگهای GnRH در مراقبت های ژنیکولوژی تاثیر زیادی در طی سالهای ۱۹۹۰ بگذراند.

References

1. Novak's Textbook of Gynecology, 1988.
2. Clinical Gynecologic Endocrinology and infertility. 1989.
3. Am J obstet Gynecol Vol 14 October 1990.
4. Biritish Journal of obstsgynecol. February 1992.
5. AM-J. obstet- Gynecol. Vol 166_Number 2. Febuary 1992.
6. Fertil_sterility. Vol 51, No.6, Jun 1989..